

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben: Negyedévre 3 korona.
 Egészévre 12 „
 Vidékre: Negyedévre 5 „
 Egészévre 20 „

Felelős szerkesztő:
Rudnyánszky Gyula.

Kiadó laptulajdonos:
László József.

== Egyesszám ára 4 fillér. ==
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Debrecen, Csapó-u. 9. — Telefon 275.

Közgazdasági helyzetünk.

A kereskedelmi és iparkamara évi jelentéséből.

I r t a : **S z á v a y G y u l a .**

Az 1902-ik év közgazdasági tekintetben megkoronázta a sorozatosan egymásra következett súlyos esztendőket.

Valóságos teherpróba volt az ország gazdasági erejére s a kiknek tiszte volt e teherpróba elhajtási eredményeit figyelni és jegyezni — a hazafias aggodalom és rettegés legnyomasztóbb érzelmei közt gyakorolták tisztök kötelességeit.

Már tul vagyunk azon a stádiumon, a mikor az ország gazdasági bajainak kiütő jelenségeit figyeljük, mint az orvos, a ki a betegség mibenlétét akarja megállapítani; már nem a közgazdasági tudomány ide-oda nyújtható elméleti nagy igazságai kötik le a mi figyelmünket s nem azoknak magas szempontjain keresztül ítéljük szomorú helyzetünket addig kerestük közgazdasági építérendszerünknek technikai hibáit és talajunk kémiai ösz-

szetételének titkos rendellenességeit s annyit hallgattunk e téren a magas iskola apostolaira, hogy immár nincs tanulni valónk, elemi magyarázatokkal borít el a valóság, az ország szerényen összetakolt ideiglenes közgazdasági épületéről szakad a nyakunkba vakolat és kődarab, nemzettápláló termő talajunk pedig feltarthatatlan földesuszamlással folyik ki a lábaink alól, saját szemünkkel kellvén látnunk, mint szakadoznak el azok az elszárazó gyökerek, melyek a nemzetet az országhoz fűzik, az országhoz, melynek földje a jelzálogtartozások révén tulnyomó részben már idegeneké s melynek népe százezres évi tömegekben vándorol ki az ősi földről és pedig annak nemesak terméketlen, de dúsán termő részeiről is.

Ezeket az elemi jelenségeket megítélni már nincs szükségünk a közgazdasági tudás magas iskoláira; azt mutatják ezek a jelenségek, hogy közvetlen közelében állunk egy nagy nemzetgazdasági katasztrófának s hogy a roskadozó épület mindhiába vakoljuk, meszeljük és mindhiába játszuk benne a jó-

kedvü tulajdonost — maga az alap rossz, melyre építkeztünk s ha fel nem ismerjük az idők intő jelét és meg nem ragadjuk a törvényes lehetőséget, hogy az 1867. óta tatarozott ideiglenes berendezkedést szilárd, önálló alkotmánnyal felerősítsük, akkor készakarva rohannunk bele az immár nem ismeretlen veszedelembé.

A szabad nemzetek lelkesüléssel vívott közgazdasági harcában, mely az életért, a jövőért folyik világszerte, Magyarország szánalmas ide-oda vezetett segédcsoport gyanánt szerepel, egy számító, önző, romlott országhoz szijjazva, annak védelmi harcában ez az ország csak ágyutöltelék; földjének kincseivel, népének személyes kiváló tulajdonságaival csak életforrása annak a másoknak, az élődinek.

Az a harmadrendű nagyhatalomság, melyért mindez az áldozat állítólag történik, a mi országunk részére csak a nemzetközi képmutatásnak és megaláztatásnak örök láncolatát nyújtja cserébe.

És ezt ma már az egész nemzet érzi, hiszi, tudja, mégis akirata ellenére úgy kormányozzák, hogy

Ösrokonaink.

I r t a : *S z é k y Á k o s .*

Amerika felfedezésével nem szakadt félbe a törekvés, mely újabb világrész felfedezésére irányult. Csakhogy a felfedezők nem tudósok, hanem a költők seregéből kerültek ki és a mi aranytollú Jókaink a tengerben is fedezett fel egy elsüllyedt világrészt, meg az északi sarkon is egy alakulásban levőt. A tudomány azonban — nem először — felülmulat a költészetet és a föld alól tárt fel egy világrészt, amelynek nagysága talán meg is haladja Európáét.

Ennek az eltemetett világrésznek még csak igen csekély része: a Tigris és Eufrátes folyók köze és ez is csak kevésbé ismeretes; de amit már tudunk felőle, mindenképp előtt bennünket magyarokat kell, hogy érdekeljen. Ugyanis az említett területet még Asszírria és Babilonia megalakulása előtt egy fejlett kultúrával bíró nép lakta, amely minden előttünk, ismeretes, létező és létezett nép között legközelebbi nyelvrokonunk.

Ezen népnek, névszerint a szumiroknak az előtt a nevét sem ismertük. csupán azóta van tudomásunk felőlük,

amióta a múlt század elején az ékirás olvasásának titkát megfejteni sikerült. Az ékirásról mindenki abban a meggyőződésben volt, hogy az asszirok találmánya; maguk az asszirok is ezt állították. Azonban már azok a tudós asszirológusok, akik az ékirást először megfejtették, észrevették, hogy az ékirás nem felel meg az asszir nyelv természetének. Ezt a tapasztalatot meg is erősítette az a körülmény, hogy találtak ékirással írt kétnyelvű feliratokat és pedig valóságos asszirszumir szótárokat. El becses okmányok alapján sikerült kideríteni, hogy a szumirok nem témi faj volt, mint az asszír, hanem turáni, ennek a fajnak uraltáji nyelvcsoportjából és hogy nyelvük minden más nyelvnél jobban hasonlít a magyarhoz.

Sajátságos, hogy ezt a rokonságot éppen a magyar és finn nyelv tudósok, mint Budeur, Uffaluy és Ahlquist nem akarták elismerni. Még Ferenczy Gyula debreceni tanár is *Szumir és Akkád* című 1897-ben megjelent művében, melyben pedig a fantázia is szerepet játszik, ámbar a munka nyelvészeti részében lépten-nyomon kimutatja a szumir és magyar nyelvek hasonlóságát, sehol sem

meri a rokonságot kiemelni. A magyar szumiroológusok közül legnagyobb figyelmet érdemel Somogyi Edének *A szumirok és magyarok* cím alatt a napokban megjelent könyve.*)

E kiváló műnek nemesak igénye, hanem joga is van minden művelt magyar ember, sőt a társadalom és a kormány érdeklődésére is. A magyarság apothevita van benne meg írva. Éppen az egyik legnagyobb magyar ethnografusnak Vámbérynek művei nyomán az a felfogás terjedt el, hogy a magyar nemzet nem sokkal Ázsiából kiköltözése előtt különböző török-tatár törzsek hevesebb vére, harciasabb részeinek összeverődött serege lett volna. Persze Vámbéry nem talált, mert nem találhatott az asszír ásatások előtt szövétneket, amelynek világánál a réges-régen letűnt multba beletekintett volna és leginkább a nomád népek jelenlegi életéből vonta következtetéseit, a nyelvi hasonlóságon kívül.

E felfogásnak Somogyi műve végét fogja vetni, mert belőle a szumir rokonsá-

*) Kapható a Budapesti Hírlap kiadóhivatalában. Ára 4 korona.

egy reá erőszakolt álakaratból magyarázva, homlokegyenesen a nemzeti érdekek ellen történik minden alapvető intézkedés.

Pénzügyi függetlenségünknek hovahamarabb partjait érzük immár. De ez alárendelt célpont ahhoz képest, mely gazdasági berendezkedésünk függetlenségében fekszik.

El fog következni ennek az ideje is, de attól kell félnünk, hogy a félnék óvatosság által tiz-tiz évvel mindig hátratólt ez az alkalom majd olyankor köszönt ránk, a mikor végkép kimerülve és elerőtlenedve már hasznát sem tudjuk venni, vagy a mikor a világviszonyok változott állása már-már oly nagyranőtt nehézségeket támaszt, melyeken gyenge erőnk megtörik.

A felelősség azoké, a kik a nyugodt időket, az ifju éveket öngyilkos loyaltásból, vagy az óvatosság kényelmes érdeke miatt események és cselekmények nélkül engedték tovafoyni.

— **Az obstrukció ellen.** Eddig a következő vármegyék és városok hoztak határozatokat az obstrukció ellen s juttatták azokat az illetékes helyekre:

I. Vármegyék: 1. Aranyos-Torda vármegye. 2. Bars vármegye. 3. Bács-Bodrog vármegye. 4. Baranya vármegye. 5. Bihar vármegye. 6. Borsod vármegye. 7. Csongrád vármegye. 8. Esztergom vármegye. 9. Fogaras vármegye. 10. Gömör vármegye. 11. Krassó-Szörény vármegye. 12. Maros-Torda vármegye. 13. Nógrád vármegye. 14. Pozsony vármegye. 15. Sáros vármegye. 16. Somogy vármegye. 17. Sopron vármegye. 18. Szolnok-Doboka vármegye. 19. Temes vármegye. 20. Tolna vármegye. 21. Torontál vármegye. 22. Trencsén vármegye. 23. Turóc vármegye. 24. Ugocsa vármegye. 25. Udvarhely vármegye. 26. Vas vármegye. 27. Zólyom vármegye. 28. Zemplén vármegye.

ság révén, alaposan következtethetjük, hogy honfoglaló őseinkhez nem lehet a jelenlegi török-tatár népek kiválóbbjait sem hasonlítani. Ezt bizonyítják Priscus Rhetor, a róma követség tagjának feljegyzései, amelyek szerint a hunok is jelentékeny műveltséggel bírtak. És képzelhető-e, hogyha eleink szintén nem bírtak volna magas műveltséggel, képesek lettek volna alig 150 év alatt úgy beleilleszkedni az európai művelt államok közé, mint ahogyan tényleg beleilleszkedtek.

A szumir magyar rokonság azonban kötelességeket is foglal magában. A művelt nemzetek vetélkedve vesznek részt az eltemetett birodalmak maradványainak feltárásában, egyetemeken mind felállították a szumir nyelv tanszékét, csupán mi nem tettünk ugy szólván semmit, de-
dig a külföldi szumirológusok szerint a magyar tudósok közreműködése nélkül a szumir kérdést nem lehet megoldani. Mulasztásunk kezd immár szégyenletes lenni ránk nézve, azért ideje a tettek terére lépni, ahol a magyar társadalomnak is fontos szerepe van.

0.

II. Városok: 1. Zombor sz. kir. város. 2. Pozsony sz. kir. város. 3. Késmárk sz. kir. város. 4. Komárom sz. kir. város. 5. Győr sz. kir. város. 6. Temesvár sz. kir. város.

Rossz hírek.

Saját tudósítónktól.

Budapest, május 28.

Minden oldalról olyan rossz hírek érkeznek az obstrukció politikai és gazdasági káraitól, hogy azok a függetlenségi-párt komolyabb elemeit is megdöbentik.

Az a hír, hogy a csehek mozgalmat indítottak a magyar liszt ellen, nem bizonyul alaptalannak. A kormány is értesült róla s a maga hatáskörében intézkedett is. De az obstrukció okozta kényszerhelyzetben a magyar érdekeket csak kötött kezekkel védheti.

Erre a hírre az agráriusok is, akik eddig kétértelmű közönyösséget tanusítottak, felriadtak s kezdik látni, hogy az obstrukció nemcsak a kormányban és a szabadelpártban tehet kárt, hanem az ország mezőgazdasági nagy érdekeiben is. És kezdik belátni, hogy kár volt a gazdasági egyesületeket visszatartani attól, hogy az obstrukció elítélésében az ipar- és kereskedelmi kamarákhoz csatlakozzanak.

Rossz hír az is, hogy az elhunyt Lázár Árpád kerületében, mely Hunyadmegyében fekszik és tiszoláh kerület — az oláhok megmozdultak és nemzetiségi jelölt körül csoportosulnak. Ez a kerület még sohasem küldött más képviselőt, mint magyart; — s az obstrukciónak lehet köszönni, hogy most az oláhok felbátorodtak és tudni sem akarnak másról, csak oláh jelölről.

A horvát zavargásokról is oly hírek érkeztek, melyek az eddigieknél jobban megvilágítják a zavargások természetét. E szerint a zavargások tényleg a bán ellen irányulnak, de csak azért, mert a bán magyar-nak tartják. Ez is arra mutat, hogy a magyarokat nemcsak gyűlölik, de oly gyengéknek is tartják, hogy nyíltan föl mernek lépni ellenük.

Ez tehát egész szériese azoknak a végzetes következményeknek, melyek az obstrukció okozta helyzetből eredtek. S tartani lehet, hogy ezuttal is igaz lesz — hogy a rossz hírek, mint a varjak, nem járnak egyedül.

Mindezek nagyon hozzájárultak ahhoz, hogy ma a levegő azzal volt tele, hogy ennek a szerencsétlen helyzetnek mielőbb véget kell vetni. S voltak, akik azt hirdették, hogy már készül is a meglepetés. Sőt határidőhöz is kötik. E határidő: *junius 15.* Hogy azonban miből fog állani ez a meglepetés? — erről pozitívumot senki se tud.

Jellemző, hogy az obstrukció főrendezői valóságos rendőri felügyelet alatt tartják a függetlenségi-párt mindazon tagjait, akiről tudják vagy fölteszik, hogy már torkig vannak az obstrukció rombolásaival és duhajságaival.

Ezek tehát nemcsak az országgyűlés többségét, hanem a saját pártjuk többségét is terrorizálják.

g. b.

ORSZAGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

(Saját tudósítónktól.)

Budapest, május 28.

Mindjárt az ülés elején érdekes és pikáns vita fejlődött ki az obstrukció ellenes kérvények tárgyában. Kitudódott hogy ezek a kérvények mégis csak nagyon fájnak az ellenzéknek, mert ma felszisszentek.

A csetepaté kudarcra végződött azonban, mert Széll miniszterelnök és Apponyi visszaverték a támadásokat.

És ezután ováció hangzott fel a jobboldalon. Csendes, ünnepélyes ováció, a milyenre most ritkán nyílik alkalom. Darányi és Lukács miniszterek egy-egy fontos törvényjavaslatot terjesztettek be és az ellenzéknek ez is fáj ma, mert érezte, hogy ő a bűnös, a miért ezeket nem tárgyalhatja.

A miniszterelnöki jelentés ellen Vázsonyi Vilmos beszélt, a kinek kedvéért a karzatokon voltak az egyesült Teréz és Lipót város. Vázsonyi mint rendesen sok maliciával volt tele, de csak a kis számu ellenzékre volt hatással, a jobboldalról alig hallgatták néhányan.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: Apponyi Albert gróf.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán, Lukács László, Darányi Ignác, Cseh Ervin.

Elnök fél 11 kor megnyitja az ülést és bemutatja Pozsony vármegye kérvényét az exlex, illetve obstrukció ellen.

Az obstrukció ellen.

Sebess Dénes a biharmegyei és borsodi kérvények visszautasítását követeli, mert azok nem jogerősek.

Elnök: Miután a kérvények elleni fellebbezésekről hivatalosan értesítve nincs a kérvényeket be kellett terjeszteni. (Helyeslés jobbról.)

Ugron Gábor; A törvényből folyik, hogy ide csak jogerős határozatokat lehet beterjeszteni.

Széll Kálmán miniszterelnök: Az elnök kötelessége szerint a szakadatlan gyakorlat alapján járt el. A ház kérvények alakításának bírálatába sohasem becsútkozott. Csodálatos, hogyha a kormány vagy pártja ellen érkezett és érkezik kérvény, senkiesem szólalt fel a tuloldalról annak törvényessége ellen. Most pedig, mert nem tetszenek némely kérvények az ellenzéknek. (Zajos helyeslés jobbról.) Most felszólalnak ellenük. Hogy törvényes e valamely kérvény, az ugys kiderül annak tárgyalásánál. A felebbezésnél a belügyminiszter amugy is csak adminisztratív ellenőrzési joga van, de nincs politikai ellenőrzési jog és a kérvény érdeméhez a miniszter nem szól, még ha a kérvény ellene szól is. (Élénk tetszés.) Az ellene való vádaskodást illetőleg kijelenti, hogy prémiumot tűz ki annak, a ki bebizonyítja, hogy a bizalomnyilvánításokat ő rendelte meg. Ez gyanúsítás. Az elnök pedig nem tehet mást, mint a mit tehetett. (Helyeslés.)

Ugron Gábor fenntartja álláspontját és álokoskodásnak tartja a miniszterelnök nézetét.

Gabányi Miklós: A mily hamis a kormány, olyan hamisak a közgei.

Elnök Gabányit rendreutasítják.

Széll Kálmán miniszterelnök; Nem én élek álokoskodással, hanem épen Ugron, a ki most megfordított szemüveggel

nézi az obstrukció elleni kérvényeket. (Tetszés.)

Kubik Béla hivatkozik arra, hogy a borsodmegyei kérvények ellen azonnal a gyűlésen jelentették be a fellebbezést, **Elnök**: Mindaddig, amíg a ház újabb határozatot nem hoz és a házszabályokat meg nem változtatják, az eddigi jogszokás alapján, minden kérvényt be kell mutatnia. (Élénk helyeslés jobbról.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter a dunai halászat védelme és kihasználása tárgyában Romániával kötött egyezményről törvényjavaslatot nyújt be.

Lukács László pénzügyminiszter a m. kir. államvasutak hálózatának kibővítéséről és más beruházásokról törvényjavaslatot nyújt be. (Eljenzés jobbról.)

A miniszterelnöki jelentés.

Vázsonyi Vilmos: Megtörténik, hogy a kezelő orvos megkapja a kezelt beteg betegségét, Ez történt most a miniszterelnökkel, a ki kigyógyította a parlamentet a Bánffy obstrukcióból és most maga jutott obstrukcióba. Most Széll a hullám-törő szerepére vállalkozik, holott 4 év előtt olajat öntött a hullámokra.

A szabadelpártot korsóhoz hasonlítja, a melynek fedele más, fogója más, csak a tartalma ugyanaz.

Nessi; Bécsi folyadék van benne.

Molnár Jenő: Szerelmi bájjal.

Nagy Nihály: Hajnövesztő van benne Jenő gyere ide! (Zajos derűtség.) (Molnár ugyanis kopasz.)

Vázsonyi Vilmos: A kormánypárt mindig a többségi akaratról beszél és uralkodópártnak tartja magát, mint a mely a nemzetnek újabb és újabb vívmányokat ad. Holott a többség mindig azt fogadja el Deák óta vezérének, a kit a korona megbiz, tehát tulajdonképen a korona a király ad mindig a többségnek vezért (Taps) és így nem uralkodópárt, hanem királpárt. (Zajos tetszés balról.) A közigazgatás államosítása helyett a többség van államosítva. (Tetszés. Derűtség.)

A többségnek nincs akarata, mert az sohasem nyilvánul meg, mindig a király által designált miniszterelnöki helytartó akarata érvényesül. (Taps.) A kormány csak a királyi napiparancsokat hajlja végre. (Taps.) Nagyobb veszélynek tartja a korona és a többség akaratát, mint a kisebbség akaratát. (Taps.) — A miniszterelnöki jelentést nem fogadja el. (Eljenzés a szélbalon.)

Elnök az ülést felfüggeszti.

Szünet után

Vérsi József hatásos beszédben polemizál az ellenzéki szónokokkal. Reméli, hogy a kisebbség belátva a céltalan küzdelmet, le fog szerelni s nem akadályozza tovább a törvényhozást a sürgős állami feladatok teljesítésében. — Ezzel az ülést véget ért.

Oroszországi levelek.

Írta: Dr. Réthy László.

I.

Szent-Pétervár, május 20.

Utra kelvén Magyarország felé, Granicán át Varsóba utaztam s onnan két napi utazás után Moszkva felé folytattam utamat. Az ut gyorsvonaton d. e. 10 től másnap d. u. 4 óráig tartott. Az orosz vasuti kocsik a roppant távolságok miatt a lehető legkényelmesebben vannak berendezve, egy-egy fülkében csak négyen ülnek az I--II. osztályokban s az ülőhelyeket éjjelre egy arra alkalmazott kalauz ágyakká változtatja, úgy hogy ketten alul, ketten felül pompásan alhatnak. Csak oly szörnyű hideg ne volna éjjelenként, szinte megfagytam.

De sebaj, elértem Moszkvát s e csudavárosban, a melynél érdekesebb csak Konstantinápoly Európában, négy napot töltöttem. Egy hosszabb versben megénekelttem az öreg Kremlet s a végtelennek látszó várost sajátos kupoláival, káprázatos fényű templomaival, harangjaival, erős ázsiai jellegű embercsoportjaival, rengeteg menyiségű izvoszesikjaival (bérkocsis), a kik nemzeti ruhába (kaftán, szines öv) vannak öltözve s borzadályos kövezetével, melynél rosszabb kövezete alig lehet a világ egy más nagy városának. Itt kő nincs s az utcák ökolny nagy kavicsokkal vannak kövezve, úgy hogy a kiknek nincs jól megvasalt csizmája, ugyancsak megérzi a járaskelést.

A gyalogjáró azonban aszfalt. S e rossz kövezeten az izvoszesikok nagy gyorsasággal hajtják apró lovaikat, az idegenek szinte a foga vacog belé; az idevalók megszokták, föl sem veszik, ha a kis jármű, mely a mieinknél sokkal kisebb és alacsonyabb, iramlás közben akkorákat zökken, hogy az ember azt hiszi, épen nem fog céljához érni. A Kremben van a cár kincstára, koronái (szám szerint tíz), trónusai, koronázó kelegyeri stb. Itt látható 63 honvéd zászló, melyet az oroszok Világos után magukkal vittek. Ezekről írtam tulajdonképen versemet.

Jelenleg Szent-Pétervárott időzöm. a hol már teljesen Európában van az ember. Ha nem volnának orosz stílusú templomai, úgy éreznék magunkat, — mintha Berlinben vagy Stockholmban volnánk. Utóbbihoz jobban hasonlít, a sok víz miatt (Néva s elágazásai s a Finn öböl,) egyrésze szigeteken épült. Az egésznek benyomása impozáns, előkelő, tiszta s modern.

A cári család Carszkoje Szeló-ban tartózkodik, csak a közeli nagy jubileumra (a város kétszázados fennállásának emlékére) jönnek be, a tartandó nagy ünnepélyekre.

Sok gazdag muzeuma, gyűjteménye van; ma néztem meg az ugynevezett Orosz nemzeti muzeum-ot, ahol Verescsagin, Rjepin, Siemiradzki remek alkotásai láthatók.

Ami az oroszokkal való személyes érintkezést illeti, az határozottan a legkedvezőbb. Udvarias, szolgálatkész, vendégszerető a muszka. Az utlevéllel sincs semmi baja az embernek. Ha megérkezik egy városba, a hotelben azonnal elkérik az utlevelét, annélkül szobát sem idegen. sem benschülött nem kap, a hotelszemélyzet láttamoztatja s még az nap vissza kaphatja, ha szüksége van rá.

Az orosz konyha nagyon jó, csaknem úgy főznek mint mi. Mig nyugat-európában a magyar gyomor ugyancsak megsínyli gasztronómiai kísérleteit, itt nem félünk az ebédetől, mint Genfben. Párisban, Nápolyban. Az orosz nemzeti étel legkarakterisztikusabbja a sesi, olyan korhelyleves féle, nagyon jóízű, olyan, hogy magyar asszony sem tudna jobbat készíteni.

Innen Helsingfors-ba megyek, vasuton-e, vagy gőzhajón, még nem tudom. Régen kívánom a finn-testvéreket otthonukban megismerni. Szegények most nagy bajban vannak, alkotmányukat eltörölte a cár; ott is megkezdődik az oroszosítás, mint Lengyelországban, ahol a lengyeliség egészen a lejtőre került.

Mindenütt nagy erőt, önbizalmat s nagy koncepciót lát az ember, középkori nagy vallásos élet mellett hatalmas modern realizmust, melyet utól akarja érnit az orosz faj az európai régibb nemzetek kulturáját.

A szibériai nagy vasutnak, mely Szent-Pétervárt Pekinggel köti össze, már a gondolata is nagyszerű, jövő esztendőre pedig ünnepélyesen meg fogják nyitni. Egy első osztályú menetjegyek 200 rubel lesz az ára, a második osztályúnak 150. Kisebb megszakításokkal már ma is utaznak Pekingig. Moszkva felé egy hollandi uri emberrel utaztam, aki oda — Pekingbe — „rándult ki“ Amsterdamból. Utja éppen tizenhét napba kerül.

Igy utaznak külföldön. Finnországból többet.

KÖZIGAZGATÁS.

× **A város világitási vállalata.** Debrecen város világitási vállalatának mult évi üzleti engedményéről már elkészítették a zárszámadást s azt be is mutatták a tegnapi délután Körner Adolf elnökele elatt ülésező világitási bizottságnak. Az erről szóló jelentés nagyon örvendetes adatokat tartalmaz s kitűnik abból, hogy a város egyik legjövendelmzőbb üzlete a gázvilágitási vállalat. Az 1902 év tisztajövedelme 78,799 korona 17 fillér, tehát 20,000 koronával több mint az 1901 évi tiszta nyereség és közel 55,8947 korona 79 fillér. A vállalat fokozatosan fejlődik s egyre szaporodik a magánfogyasztók száma, s egyre több alkalom kínálkozik arra, hogy végre Deb-

Mihalovits J. gyógyszerháza a „Kigyóhoz“ Debreczen, főter, a városházzal szemben

Ajánlja „HARMAT CREME“

arczsépitő és bőrápoló kenőcsét, mely teljesen ártalmatlan nem zsiroz tehát nappal is használható s az arcznak üdeséget, finomságot hamvasságot kölcsönöz. Az arcot tisztítja és fehériti. Kiváló eredménnyel használható arc vörösség, májfolt, sörny, szeplő s egyéb bőrtisztítálatánságnál, valamint napégette és szélkifujta arcnál s kéznél. 1 tégely Harmat créme ára 1 kor. Hozzávaló Harmat szappan 1 db. 70 fillér. Ajánlja továbbá Harmat arcporát (pouder), mely készítmény az arcznak üde, ifju szint kölcsönöz s nem rontja az arczbőrt. Kitűnő illata, teljesen ártalmatlan volta, valamint finomsága által vetekedik bármely más hasonló készítménnyel Jól talpad s igen jól fed. Kapható fehér, rózsaszín és créme színben. Próbadozozka Harmat pouder ára 50 fillér Nagyobb doboz 1 korona és 2 korona.

recennek kifogástalan közvilágítása legyen. A minthogy a vállalat mindent el is követ hogy a tekintetben a jogos igényeknek eleget tehessen.

× **Ujabb felebbezés az iskola segélyek ügyében.** A felekezeti segélyezések ügyében hozott közgyűlési határozat ellen tegnap újabb felebbezés érkezett be a polgármesteri hivatalhoz. Az újabb segélyezések felekezetenként való megosztását ugyanis sérelmesnek tartja a debreceni autonóm orthodox zsidó egyház s a határozat ellen felebbezést küld a városi hatóság útján a miniszternek, a melyet természetesen fel is küldnek a minisztériumhoz.

× **Jóságösszeírás a Hortobágyon.** Debrecen város gazdasági intéző bizottsága most tartja meg a rendes állatösszeírást a Hortobágyon Király Gyula gazdasági tanácsos elnöke alatt.

× **A megadóztatott pezsgő.** Arad városának is szűkös a jövedelme. Mindig új és újabb helyi adókat sütnek ki és most a pezsgőt akarják megadóztatni, tekintet nélkül arra, külföldi, vagy magyar pezsgőt fogyasztanak-e. Reichler Károly, Aradváros főügyésze nyújtja be az indítványt a júniusi közgyűléshez, azt javasolván a törvényhatósági bizottságnak, hogy a város jövedelmeinek szaporítása és közterheinek apasztása céljából: adóztassa meg a pezsgőt és a külföldi liköröket, mint az élelmi cikkek közé alig sorozható luxus-cikkeket. Kicsinyleni temmiképen se kell ezt a dolgot. Statisztikai adatok és számítások vannak arra, hogy ha az Aradon évenként elfogyasztott külföldi pezsgőkre palackonként 1 korona, a belföldiekre palackonként 60 fillér adót kivet a város, ez évenként mintegy 6—7000 korona jövedelmet tesz ki, ami pedig azt jelelti, hogy egy százalékkal csökkenne a pótdadó. Az pedig minden kétségen felül áll, hogy a kinek 7—8—14—18 koronás pezsgőkre telik, annak már egészen mindegy az az 1 korona, vagy 60 fillér, amivel esetleg felmenne a pezsgő ára, ellenben azt az egy százalék adó apadást sok ezer szegény ember megérezné, vagy esetleg megmentené a várost a pótdópercent újabb emelésétől, ami a közterhek szaporodása folytán könnyen előállhat.

EGYHAZ és ISKOLA.

Vizsgabiztos a kereskedelmi iskolában. Stumpfoll Ede temesvári kereskedelmi szakigazgatót a miniszter vizsgabiztosul rendelte ki a debreceni felsőbb kereskedelmi iskola érettségi vizsgálatához.

Lelkészválasztás. Szabó Bertalan debreceni ev. ref. s. lelkészt, a debreceni lelkészi kar egyik legkiválóbban képzett tagját, a batizi ev. ref. egyház hívei egyhangulag lelkészükké választották meg.

Kereskedelmi esti szaktanfolyam. A felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos esti szaktanfolyam írásbeli vizsgálati a következő sorrendben fognak megtartatni jun. 2-án kedden kereskedelmi számtan, 3-án szerdán kereskedelmi levelezés, 4-én csütörtökön könyvvitel. A vizsgálat mindenkor d. u. fél 3 órakor kezdődik. A közelebbi részletek az iskola hirdető tábláján olvashatók. A tanfolyam igazgató-sága.

H I R E K.

N a p l ó.

Iparmuseum nyitva minden vasárnap ünnepe-
napon d. e. 9—12-ig.

Május 29. Keresk. és iparkamara közgyűlése
d. u. 3 és fél órakor.

Május 29. A jog- és pénzügyi bizottság ülés-
délután fél 4 órakor.

Junius 5. Városi közigazgatási bizottsági ülés
d. u. 3 órakor.

Junius 10. A közigazgatási tanfolyam hallgatók
nyári táncmulatsága a nagyerdei vígadóbane

Junius 8. Hajdumegye közigazgatási bizottságá-
nak ülése d. e. 9 órakor.

Junius 9. Városi közgyűlés.

Jogászok nyári mulatsága.

Előkészületek.

Megirtuk már, hogy lázasan folyik az öreg kollégium jogász ifjai közt a készüldés a juniálisra, a mely minden tekintetben pompásan sikerültnek ígérkezik. Sőt nemcsak az erkölcsi siker lesz nagy, hanem az anyagi is. És akkor, ha a kilátásokhoz híven, a közönség az ő filléréivel hozzájárul a jövedelem szaporításához, ezzel egyuttal, mintegy tudtán kívül megteremti a *Joghallgatók körét*. A *Joghallgatók* köre, a melynek megteremtése körül a jogász ifjuság egy része annyit fáradozott és munkálkodott, már az ifjuság körében határozottan pártolásnak és szeretetnek örvend.

Vannak ugyan talán egyes maradiak, a kik ellenzik a kör létrehozását, de ez részben azért van, mert az eszme nem ő tőlük származik, másrészt pedig mert nem ismerik a célját.

Nem tudják azt, hogy mily jótétemény lesz ez az ifjakra nézve, — a kik most kávéházban és korezmákban kénytelenek maguknak szórakozást keresni. Ha ez a kör meglesz, otthont kapnak és együvé lesznek tömörítve azok, akik ma széjjel szórva, idegen elemekkel kénytelenek idejüket és pénzüket elpocsékolni.

Ennyit a *Joghallgatók* köréről.

Mennyivel szivesebben adakozik a közönség, ha tudja, mekkora jelentősége van a célnak, melyet filléréivel szolgál.

Az estélyen különben a jogászok maguk is elkövetnek mindent, hogy szeretett eszméjük diadalt arasson, megtestesüljön és hogy a nemes célt elősegítő mulatságon Debrecen közönsége kellemes szórakozást találjon.

Már megirtuk, hogy *arusátrak* lesznek felállítva, a melyekben Debrecen szépséges hölgyei fogják árusítani — a lehető legolcsóbban — a pezsgőt, borokat, cukrászsüteményeket, fagyaltot és a trafikot.

A sátrak dizsleteit már festi is Gyöngyössy K. Viktor, a városi színház ügyes festője.

Tombolatárgyakat sokan ajánlottak már fel, annyira, hogy a rendezőségnek alig kell majd erről gondoskodni. Lesz továbbá két olyan kucséber, a milyen még nem igen volt és talán nem is lesz. Ezeknek a kiváló kucsébereknek alapvizsgájuk és indexük van, mert szabad óráikban a jogi tudományok megszerzésén fáradoznak; azaz debreceni jogászok ők is.

Számtalan apró kellemes meglepetésben fog a közönség részesülni, a miről be sem számolhatunk előre, de annyit jósolhatunk, hogy a közönség kelle-

mesen felejthetlen módon fog ott szórakozni. Főképen lesz oly sok tombolatárgy, hogy majd minden jegy nyerni fog. S ehhez képest a tombolajegyek nagyon olcsók, drbjá 50 fillér.

Az e célra adakozókat még egyszer felkéri a rendezőség, hogy szives adományait ifj. Ozory István Egyháztér 8. sz. lakására július hó 8-án küldjék be. A meghívókat még ma szétküldik. Akik meghívókat nem kaptak s erre igényt tartanak, bármely rendező útján kaphatnak.

Öngyilkos joghallgató.

május 29.

A közokórház halottas hízának boncoló asztalán egy 22 éves ifjuember fekszik: Szathmáry Zoltán 4-ed éves joghallgató. Pár hónap mulva befejezte volna már jogi tanulmányait, hozzátartozóinak öröme, büszkesége, a hazának tevékeny hasznos polgára lett volna. Most már mindennek vége. A joggal várható remények nem válhatnak valóra, az ifju meg sem kezdte az életet, eídobta magát, pedig még nem is ismerte azt.

A gyászjelentésen fájdalomtól megtört szívvel tudatják a felejthetetlen jó fiunak, testvérnek, unokának, sógornak és rokonnak váratlanul történt gyászos elhunytit.

Me nyi gyöngéd kötéléket kellett erőszakosan elszakítani, mennyi igaz szeretetet itt hagyni, hány szívet megtörni!

Mind ezt meg tudta tenni. Neki is fájt az, az ő szívet is tépte biztosan a fájdalom s kitudja hány ámatlan éjszákán hűdögáltak könnyei. Nem önmagát de hozzátartozóit sajnálta, a halál gondolatával lassankint barátkozott meg.

Az eset részleteiről tudósítónk a következőket írja:

Szathmáry Zoltán, volt IV ed éves joghallgató szüleinek Domb utca 10 szám alatt lévő lakásán tegnapi virradóra felakasztotta magát. Az ifju már hónapok óta foglalkozott az öngyilkosság gondolatával. Hozzátartozói tudomással bírtak sötét szándékáról s az igaz szeretet éberségével vigyáztak rá. Szobája ajtajának kulcsát régóta elvették tőle s a napnak minden órájában benéztek hozzá.

De a leggondosabb vigyázat sem ért semmit. Az ifju minden áron megakart válni az élettől. Azt képzelte magáról hogy gyógyíthatatlan betegségben szenved. Hiába vizsgáltatták meg több ízben orvosilag, hasztalan volt az orvos megnyugtató véleménye, meggyőződését nem ingathatták meg.

Hogy elhatározása mily régen megérlelődött, abból is kitűnik, hogy a jelen iskolai félév folyamán már be sem iratkozott a jogakadémián.

Szándéka kivitelére egyre leste az alkalmat s a szerencsétlen pillanat megis érkezett. Tegnapelőtt este nővére és édes anyja kiinn voltak a nőpariskola majálisán, apja pedig kint a tanyán.

Édes apja hajnali 4 órakor érkezett haza a tanyáról. Családja még nem volt otthon. Első útja fia szobájába vezette.

Legnagyobb esodálatára a szoba ajtaját zárva találta.

Egy pillanat alatt átvillant agyán a szörnyü gondolat s mikor hívására nem nyílt ki az ajtó, gyorsan beütötte az ablakot s úgy hatolt a szobába.

A hajnal derengő világánál első tekintetre meglátta fiát: ott légett az ablak sarkán. Hozzárohant, hogy levágja, de már késő volt, a holttest már egészen dermedt és hideg volt.

A gyorsan előhívott Dr. Varga Emil kerületi orvos is csak a beállott halált állapíthatta meg. Nem volt segítség, egy ifjú élet kora sirba szállt s a mulatságról hazatérő testvérei és édes anyja, csak a szeretett fiu holtestére borulhattak.

A lesújtott család a következő gyászjelentést adta ki:

Mély fájdalomtól megtört szívvvel tudatjuk felejthetetlen jó flunknak, testvérnek, unokának, sógornak és rokonnak Szathmáry Zoltán volt negyedik éves joghallgatónak f. hó 27-én, életének 22-ik évében, váratlanul történt gyászos elhunytát. Kedves halottunk hült tetemei, f. hó 29-én d. u. 3 órakor fogtak az ev. ref. egyház szertartás szerint, a Domb utca 10-ik számú házuknál tartandó gyászima után, a Kossuth utcai temetőbe öröknyugalomra tétetni. Mely végtsztességtételre rokonainkat, barátainkat és jó ismerőseinket szomorodott szívvvel meghívjuk. Debrecen, 1903. május 28. án. Bánatos szülei: Szathmári Péter és neje Ménes Mária; testvérei: Ilona férjével, Mester Istvánnal; Irma és Emma. Nagymamája: özv. Szathmári Péterné. Valamint számos rokon nevében is. Áldás és béke poraira!

* A dandárparancsnok Nagyváradon.

Nagy Győző ezredes, a Debrecenben állomásozó 80. honvéd dandárparancsnoka, ma átutazik Nagyváradra, hogy az ott állomásozó 4. honvéd gyalog és 2. honvéd huszár ezred felett szemlét tartson.

* **A kamara közgyűlése.** Ma délután fél négykor tartja a kereskedelmi iparkamara saját székháza dísztermében közgyűlést, melynek részletes tárgysorozatot már közzétettük. A közgyűlés iránt nagy az érdeklődés.

* **A Pünkösdi vásár vége.** Tegnap este bezárták a kamara pünkösdi vásár kiállítását, melyről azt tervezték, hogy szombaton estig nyitva lesz. A korai bezárásnak oka az, hogy a közönség a szebbnél szebb háziipari cikkeket valósággal elkapkodta. A kamara kerületi iparmuzeumból is mind elő kellett szedni a kiállított mintákat, hogy a vásárlók igényeit némi részben kielégíthessék. Természetesen sok utánrendelés is történt. A kamara vásár-eszméje tehát fényes sikert aratott. A közönség megismerte és megkedvelte a háziipari termékeket, melyek nagyrészt olyanok, — hogy rendez kereskedelmi forgalomban nem szerepelnek. A kamara tehát nem csinált versenyt a helyi kereskedésnek; viszont házi ipari cikkek forrásainak megismerésével igazán nemes ügyet szolgált. A kiállítás tervezése és rendezése körül Száray Gyula tükár mellett nagy érdemeket szerzett a kamara segédtitkára, Grünvald József, a ki lelkesen, szakértelemmel és páratlan ügyszeretettel buzgolkodott a rendkívüli eredmény kivívásában.

* **Visszahelyezett főhadnagy.** A honvédelmi miniszter Klein Jenő, a debreceni előkei körökben ismert főhadnagy kezelőtisztet, augusztusban helyeztek el Debrecenből, ismét vissza helyezte városunkba. Klein főhadnagy tegnap már el is foglalta állomását.

* Szocializmus Debrecen környékén.

A központi szolgabírószághoz a csendőrség két helyről is jelentette a szocialisták mozgolódását. Vámos-Péresen a szőlőben dolgozó munkásokat egy csomó munkanélküli megtámadta s azt követelték tőlük hogy mindaddig hagyják abba a munkát mig legalább 2 korona napszámot nem kapnak a munkaadótól. A kivonult csendőrség akadályozta csak meg, hogy komolyabb következménye nem lett a dolognak. Az izgatók közül Tömöri Józsefet, Varga Józsefet, Hunyadi Lajost és Fábrián Sándort feljelentette a csendőrség.

— **Egyeken** tegnapelőtt egy néhány ismert szocialista érzelmű munkás nemzeti-szinü zászló alatt, részegen járták végig az utcát s izgatni próbálták a köréjük gyűlt népet. Dicsőretére legyen mondva a józan gondolkozású egyeki népnek, nemcsak nem csatlakoztak az izgatókhoz, sőt meghallgatni sem akarták őket. A csendőrség a következőket jelentette fel izgatás miatt: Szegedi Miklóst, Balázs Lászlót, Nagy Istvánt, Varga Pétert, Tóth Józsefet, Bódi Józsefet.

* **Országos tornáünnap.** A magyar társadalom érdeklődését sportünnap még nem keltette fel annyira, mint a pünkösdi országos torna ünnapély, mely a fővárosban lesz és a maga hatalmas arányával páratlan impozáns és lelkes lefolyásnak ígérkezik. A millenáris pályán már nagyban készülnek az ünnapre. A két hatalmas tribünt nemzeti színü drapéria fogja díszíteni, közéje a hatalmas biborszínü plüs sátor helyezik el, mely a főhercegi pár, a kormány és a főméltóságok számára készül. A jobboldalt álló díszes emelvényen a Magyarországi Torna-Egyletek Szövetsége új zászlaja, Augusztus főhercegnő mint zászlóanya jelenlétében, szenteltetik fel, míg a baloldalon levő emelvényen a résztvevő egyesületek lobogóit fogja a 12 fehér ruhás urileány megkoszorozni.

* **Dóczy majális.** Az érdeemes tanféri Dóczy Gedeon nevérol így nevezik az ev. ref. főleányiskola növedékeinek tavaszi mulatságát, mely minden évben meghozza évtizedek óta a kicsinyeknek a maga gondtalan, sokáig feledhetlen örömeit. Sokan a kik tegnap, mint gondos családanyák és apák megjelentek a kicsinyek mulatságán, szintén a Dóczy majalison léptek először nyilvánosság elé táncművészetükkel, a mely nem is volt művészet s báját a fiatalág adta meg. Hja persze egy kicsit régebben volt s a régi szilaj örömeik, a gondtalan jókedv most a gyermekekben támadtak fel. — Sajna hogy az egész kicsinyek jókedvét, akiket külön vonat szolított ki az erdőre az első percekben megrontotta a kellemetlen időjárás s mig ki nem derült az idő a nagyerdei vígadó tánctermében voltak kénytelenek játszani és mulatni a Magyar testvérek pompás zenéje mellett Később azonban akadt vendége a nagyerdei sétautaknak is. Nyolc órakor ugyancsak külön vonat szállította haza a já-

tékban kifáradt kicsinyeket s ekkor a felsőbb leányok vették át a vígadóban bírodalmukat a tanulóifjak legjobb táncosaival egyetemben. Hogy kik voltak ott, bájos volna névsort adni, de ott láttuk Debrecen előkelő társadalmának legújabb nemzedékét. A mulatság az éjféli órákig tartott.

* Temesmegyei gazdák Debrecenben.

A jövő hónap 6. án 30 temesmegyei gazda jön Debrecenbe tanulmányútra. A tanulmányúti kirándulást a temesmegyei gazdasági egyesület rendezi s a kirándulók első nap megtekitik a pällagi gazdasági intézményének, másnap pedig a Hercegbágyra meennek, a hol megtekitik a debreceni gazdasági egylet állatvásárját és lódíjazását.

* **Ehrlich József.** Ehrlich József zenetanár most szombaton, e hónap 30-án tanítványaival hangversenpt rendez d. u. 5 órakor az Arany Bika szálló dísztermében. A hangversenyre belépti díjak nincsenek megállapítva s a meghívó szolgál belépő jegyül: — A hangverseny műsora változatos és érdekes. Hisz nővendék mutatja be ügyességét.

* **A rabsegítő egyesület működése.** Csiky Lajos theol. tanár, a debreceni rabsegítő egyesület rendkívül ügybuzgó titkára kiadta az egyesület 1902-903-ik évi működéséről második évi jelentését. A csinos füzet közli dr. Szűcs Miklósnak a közgyűlésen elmondott elnöki beszédét a részletes titkári jelentést, a számvizsgáló bizottság jelentését, a közgyűlés jegyzőkönyvét, valamint az egyesületi elnökség, tisztkar, választmány és tagok névsorát.

* **A Hauer-mulató megnyitása.** A nyári évszak tarka mulatsággal úgy látszik bőven ellátja s itthon marasztalja a debreceni közönséget. Az Angol királynő kellemes, virágos udvara is nézőtérre alakul, a megnagyobbított, díszes színpadra pompás daltársulatot szerződtetett Hauer Berci, a ki pünkösdi hétfőjén június 1-én nyitja meg a Hauer-mulatót. A társulatot ügyesen állította össze. Szerződtette a fővárosi orfeum több kitünő tagját. — Lesznek néger táncosok, Tarka színpad is lesz, nyolc elsőrendü énekesnővel, s mutatványok közt műkerékpározó gyermekek és sok egyéb látványosság. Az Angol királynő kedvelt nyári helyisége kétség kívül még vonzóbbá válik s estéről estére meg fog telni.

* **Ő felsége a király nevében.** A budapesti büntető törvénytörvények tegnap egy Kohn Frigyes nevü kereskedőt sikasztás vétsége miatt két hónapi fogságra ítélte el. Az elnök kérde a vádlótól:

— Megnyugszik az ítéletben?

A vádlott: Tiltakozom ellene!

Az elnök: Megnyugszik, vagy föllebez?

A vádlott: Én mégis csak tiltakozom, mert nem hiszem, hogy a király, akinek nevében engem megbüntetnek, tudomással bírna erről az igazságtalan ítéletről.

* **Elszökött feleség.** Popovics Antal nagy-eserei lakostól tegnap elszökött a felesége. A bánatos (?) férj feljelentette a feleségét a rendőrségnél, hogy kerítse elő neki nem a feleségét — hanem azt

az 5 sonkát, fél oldalszalont, 12 tyukot, 2 kotlóalj tojást — a mit magával vitt az asszony. A két kotlóalj-tojás elviteleből úgy látszik, hogy az elégedetlen feleség nem szándékozik egyharmar megtérni és üdvözölni.

* **Angelotti a Bikában.** A könnyű muzsa a nyári idő beálltával ismét bevonul Debrecenbe. *Angelotti*, a ki pár év óta állandó szórakoztatója az *Arany Bika* szellős udvari színpadán a vidám ötletek, tréfás mutatványok és elmés énekszámok kedvelőinek, tegnap megérkezett Debrecenbe s dalársulatával már szombaton, május 30-án este megkezdte előadásait. A nyári színpadot egészen újonnan átalakították, megcsinosított az udvar, a felszerelés is. Valószínű tehát, hogy az *Angelotti* mulató az idén megint tetszést fog aratni s bőven gondoskodik a közönség könnyed mulattatásáról.

* **Gyilkos szerelmes.** A szomszédos Balmaz-ujvárosban nem mindennapi gyilkosságot követett el egy visszautasított szerelmes. A képes néplapok bizonyosan megfogják rajzolatni a borzalmis dolgot. — Az eset különben a következő: *Pinczés Imre* balmazujvárosi jómódu gazdaember régóta üldözte szerelmével *Hegedüs Ferenc*ét. A 25 éves fiatal asszony állandóan visszautasította az 53 éves ember szerelmi ajánlatait, annyival is inkább, mert pár hónapja ment csupán férjhez s szerette az urát. A visszautasított szerelmes bosszúra vágyott s tegnap előtt rémes módon hajtotta végre bosszúját. Megleste az utcán a fiatal asszonyt s egy éles fejszével két vágást mért a fiatal asszony nyakszirtjére, melynek következtében a fej teljesen elvált a törzstől. A menekülő gyilkost elfogta csendőrség s már a debreceni ügyészség börtönében várja méltó büntetését.

* **A ló és szekér összeírás eredménye.** A honvédelmi miniszter minden évben összeírta a városokban található lovakat és lófogatu szekereket. Debrecenben február 23-án kezdték el a lovak és szekerek összeírását. Az összeírást most befejezték, melynek eredménye az, hogy a város belső és külső területén 9617 ló és 2584 lófogatu szekér van.

* **Mulató csizmadiák.** Nem csak a gentrik, hanem a csizmadiák is tudnak ám mulatni. Elő, de alvó példa erre *Órsi Sándor* csizmadia mester és *Juhász Lajos* csizmadia segéd. Külön, külön mulattak, de a végén mégis együvé kerültek: Nevezetesen a rendőrség bünygyi osztályához. Mindkettőjüket botrányos részegség, közszemérem és közcsend elleni kibágás miatt fogják felelősségre vonni, majd ha kialusszák a mámort.

* **Anyakönyvi hírek.** A tegnap közölt kimutatás óta a következő halálesetek történtek városunkban: *Szabó Mária* ev. ref. 56 éves, *Kurczin Géza* g. kath. 6 hónapos, *Szathmári Zoltán* joghallgató ev. ref. 22 éves, *Tar Lajos* ev. ref. 6 hónapos.

* **Kérelem az újságokhoz.** Nem Debrecenben történt, de nagyon könnyen megeshetik ez a kis történet mindenütt, ahol családapák vannak, kik „közügy”, ben kötelesek néha néha este valamilyen értekezleten megjelenni és erre a kivételes alkalomra a feleségtől kimaradási engedélyt kérni. Z. városkában egy ily értekezlet alkalmával az egyik családapa fölkel és a következő indítványt tette:

— Tisztelt uraim! Azt hiszem, mindnyájunk érzelmeinek hü tolmácsolója vagyok, ha azt az indítványt terjesztem a t. elnökség elé, hogy hivatalosan kérje meg a városunkban megjelenő lapok szerkesztőseit, hogy az értekez-

leteinkről, gyűléseinkről közölt tudósításokból hagyják el, hogy mikor volt a tanácskozásnak vége. Elvégre, uraim, gyűlés nem minden nap van. azután meg, ha van, itt annyit beszélünk, hogy néhány fröcsesöt vagy egy-két korsó sört jól esne a gyűlés után bizalmas baráti körben meginni és egy kicsit eldiskurálgatni. Amde, ha a feleségek másnap a lapokból megtudják, hogy mikor végeztük be tanácskozásainkat, akkor ez lehetetlen, mert ha később jövünk haza, kész a hadd el hadd! Ha azonban a lapok tudósításai nem árulják el a gyűlések befejezésének idejét, egymás között bátran megállapodhatunk, hogy tulajdonképpen hány órákor is végeztünk.

Mondanunk sem kell, hogy az értekezlet egyhangulag elfogadta az indítványt és hogy a lapok szerkesztősegei szintén teljes mértékben méltányolták a kérelmet és ezentul a tudósításból az utolsó sort mindig kifejezték.

* **Állatjárvány.** A központi szolgabíróshoz érkezett jelentés szerint T. Csegén a községi ménésben a rühkór járványszerűleg fellépett. *Ferenc István* m. kir. járási állatorvos 5 drb. lovon állapította meg. A járvány tovaterjedésének megakadályozására megtették az intézkedéseket s a községre zárlatot rendeltek el.

* **Tolvaj cigánynők.** Régi ismerőse a rendőrségnek *Rostás Anna*, *Rostás Lina* és *Kovács Juba*. A három grácia ugyan nem debreceni illetőségű, — sőt ugyan messzire szokták őket toloncolni, de azért minden hónapban legalább egyszer megfordulnak Debrecenben s így a rendőrség fogházában is. Tegnap délután is lopáson érték őket. *Kovács József* kerégyártó *Sziv-utca* 5. sz. a lakásába behatoltak s a komótból 5 koronát emeltek el, *Major István*étól pedig egy tyukot. A motozásnál megtalálták náluk a tyukot, de az 5 koronást már nem tudták megtalálni a festői viseletű szoknya ezer és egy rínca közt. Lezárták őket s aztán eltoloncolják. Érdekes a dologban, hogy mind a három menyecske egy egy vajdának a lánya s most a rendőrség bünygyi osztályánál egyre ezt a felkapot új nótát dalolják:

En a vajdát nem bánom,
Csak a lányát sajnálom, ladi, ladi, haj!

* **Kiderült titok.** A budapesti rendőrség tegnapelőtt egy foglalkozás és hely nélküli kömüvest tartóztatott le Budapesten s hazatoloncoltatta illetőségi helyére H.-Böszörménybe. — Utközben azonban szívzselhűdés érte. Mikor átkutatták zsebeit egy összegyürdött levelet találtak a zsebében, mely érdekes leleplezéseket tartalmaz. Az elhunyt *Verkál Gyula* ebben a levélben bevallja, hogy az 1903-ban nagy feltűnést keltő vasuti lopásnak ő a tettese a Debrecen-Budapest közti vasuti vonalon, — mint azt annak idején a lapok bőven megírták, — egy bécsi kereskedőtől 14000 forintot elraboltak míg aludt, *Verkál*, aki úgy látszik betegeskedése miatt számított hirtelen halálára bevallotta levelében, hogy ő követte el a rablást s a pénzt átadta *Verkál Mátyás* testvérének, aki Amerikába szökött őt a nyomorba hagyta. *Verkál* pontos címét megírta bűnrészes testvérének, úgy hogy esetleg meg is indíthatják ellene a bűnvádi eljárást.

* **Ebzárlat.** A rendőrség ez uton is tudtára adja az illető ebtulajdonosoknak, hogy 40 napra terjedő ebzárlat van elrendelve. A kutyakat csak vezető pórázon és szájkosárral lehet az utcára vinni. Az ez ellen vétő ebtulajdonosokat a rendőrség szigoruan fogja megbüntetni.

x **Cseresznye** ugyszinte cukorborsó és más féle földség nemüt legolcsóbban szállit utánvétél mellett 5 kilótól felfelé a *Culot M.* féle gazdálkodás Görz-ben.

SZÍNHÁZ.

— (A színpad lealacsonyítása. A tulajtott primadonna-bálványozás miatt úgy látszik rendszeresen sülyed a színpadi előadások művészi bece és helyen izetlen és izléstelen személyi hóbortok legyezgetése tolakodik a művészi hatásra való törekvések helyébe. Legutóbb a nagyváradi színtársulat utolsó előadásairól adtak hasonló hirt a nagyváradi lapok. A *Bob herceg* előadásai annyira elfajultak, hogy a jóízű közönség valósággal felháborodott. Az esetről ezt írja egyik nagyváradi laptársunk:

A *Bob herceg* előadások alatt a színház az orfeumok mintájára sülyedt. Nem az előadást de a földszinti álló és magasabb régiók viselkedése tekintetében. Az utolsó előadások — ezt bátran konstatálhatjuk — nem mentek előadás számban, mert az intelligens néző nem előadást látott, hanem bántó zürzavart. Komoly, okos emberek, a színművészet igaz barátai mondják, hogy a pártoskodó zajongások a színház jövőjét fenyegetik súlyos veszedelemmel. Jövőre, majd ha a színtársulat újból visszajő, remélhető, hogy másképen alakul a helyzet. Föltétlenül szükséges, hogy a direktió utját vágja minden otrombaságnak, mert az előadások, nem szorulnak ilyen vonzerőre.

TÁVIRATOK.

Apponyi elutazása.

Budapest, május 28. Apponyi Albert gróf a képviselőház elnöke ma a pünkösti ünnepekre Eberhardra utazott, de már szerdán újra visszatér és átvesszi az elnökséget. Addig Tallián Béla és Dániel Gábor alelnökök fogják Apponyi Albert gróft a tanácskozások vezetésében helyettesíteni.

Képviselőválasztás.

Nagy-Vázsony, május 28. A mai képviselőválasztáson dr. *Ováry Ferenc* pártokivüli ellenjelöltje *Táncos Gyula* ref. lelkész függetlenségi volt. *Ováryt* 380 szótöbbséggel választották meg a nagyvázsonyi kerület képviselőjévé.

Országos irodalmi szövetség.

Budapest, május 28. Az Országos Irodalmi Szövetség ma tartotta meg alakuló közgyűlését, a melyen megválasztották elnöknek *Jókai Mórt*. A tisztikar egyébként a következőkből áll:

Alelnökök *Csengery János*, *Berzovicz Albert* és *Molnár Viktor*, ügyvezető alelnök *Pekár Gyula*. Titkár *Szundy Károly*, főjegyző *Ráde Ödön*, jegyző *Geduly Henrik* és dr. *Balassa Armin*, főpénztáros *Kornfeld Zsigmond*, pénztárnok *Brüll Alfréd*, ellenőrök dr. *Kardos Albert* és *Moór Gyula*. A számvizsgáló bizottság tagjai *Hoffmann Alfréd*, dr. *Vutkovich Sándor* és *Vörös Sándor*. A választmány tagjai *Baksay Sándor*, *Hegedüs Sándor*, *Herczeg Ferenc*, gróf *Kun Géza*, *Beóthy Zoltán*, *Zsilinszky Mihály*, *Endrődy Sándor*, *Rákosi Jenő*, *Szávay Gyula*, *Abrányi Kornél*, *Bancsó Antal*, *Rákosi Viktor*, gróf *Károlyi Mihály*, *Vészi*

József, Bársony István, Szűcs Farkas, Szaboleska Mihály, Szabó Endre, Lator Sándor és Ferenczy Zoltán. Az igazgató tanács tagjai Endrődy Sándor, Zsilinszky Mihály, Lator Sándor, Abrányi Kornél, Rákosi Viktor és Ferenczy Zoltán.

Főhadnagy és színésznő regénye.

Budapest, május 28. Megható szerelmi történet utolsó felvonása játszódott le a fővárosban. Vécsey Ervin a zombori 11. huszárezred főhadnagya megismerkedett egy évvel ezelőtt Csongori Mariska ismert nevű színésznővel, aki a zombori színházban játszott. Szoros barátság fejlődött ki az ismeretségből s mint a fejlemények mutatják nem mindennapi szerelemre gyuladt a csinos főhadnagy a szép színésznő iránt. Csongori Mariska Budapesten súlyos beteg lett hetekkel ezelőtt s Vécsey Ervin szabadságot kérve felutazott Budapestre, a hol igazán megható gondoskodással ápolta, a beteget s mindent elkövetett, hogy megmentse az életnek. Kéthely orvosostudorral gyógykezeltette Csongori Mariskát s éjszakákat vitorasztott át ágya mellett. Azonban a gondos ápolás, gyógykezelés nem segített a beteg s tegnap beállott nála a haldoklás. Miközben az utolsó kenettel látta el a pap a jobb sorsra érdemes leányt, Vécsey Ervin kétségbeesésébe lökte magát. Meghalt s talán ugyanabban a pillanatban lehelt ki lelkét Csongori Mariska is.

Haldokló polgármester.

Nagyvárad, május 28. Bulyovszky József polgármestert tegnap agyszélütés érte. Aggóniában fekszik.

Izgatásért elítélt tanuló.

Zágráb, május 28. A zágrábi törvénytörvények ma Polics Jankó 5 ik osztályú gimnazistát izgatás vétsége miatt 3 havi súlyos fogházbüntetésre ítélte. Polics ápr. 30 án, midőn a tüntetések közben a rendőrség több embert letartóztatott, fölhevítve a tömeget, hogy szabadítsa ki a foglyokat.

Halállal végződött kártyázás.

Temesvár, május 28. Feingenbaum Izsó házaló Klein Jakab kartársával kártyázás közben összeveszett és sörkanesőt vágott ennek a fejéhez. Klein összezuzott koponyával lerogyott és nyomban szörnyet halt.

Gabona tőzsde.

Budapest, máj 28. Buzakinálát mérsékelt vételkedv gyöngye, Kedvező irányzat mellett 20,000 métermázsa került forgalomba változatlan áron. Egyébb gabonanevek kedvezők. Idő: Lorus.

Buza áprilisra	7.83—84.
„ májusra	7.47—48.
„ októberre	6.57—58.
Rozs áprilisra	5.82—83.
„ októberre	5.48—49.
Zab áprilisra	6.43—44.
„ októberre	6.44—45.
Tengeri májusra	6.37—38.
„ júliusra	6.38—39.
Répe augusztusra	12.40—50.

NYILT-TÉR.

Fix fizetéssel

alkalmazást nyernek oly intelligens megbízható egyének. nők is — kik gyermekbiztosítással kívánnak foglalkozni.

A szakmába járatlanok be lesznek oktattva.

Közelebbi felvilágosítás **Wallerstein Fülöp fia** cégnél (Piacz-u. 24.) nyerhető.

Regényesarnok.

A nagymama álma.

Irta: *Vértessy Gyula.*

(Folytatás.) 2.

— De eszembe is jutott ám sokszor mikor elnevezgetek cédrusnak, meg karsu Vénusnak, hogy milyen jó lenne ezt a sok széptevést úgy hogy végighallgatni hogy nem fogok jól mulatni.

— Már ugyan miért ne mulatnál!

— Érzem, nagymama. Kezdek is alaposan szepegni. Oh, minek is akartam én bálba menni. Tudom, hogy ülni fogok. Alig van egy két ismerősöm, s azok is bizonyosan mind a nálam szebbeket fogják táncoltatni. Jaj, kiég a szemem szégyenletemben, ha petrezselymet kell árulnom. Talán el se kellene mennem?

— Mit csinálna akkor szegény Bereghy Pista urfi?

— Majd mulatna mással. Hallottam ugyanis a Pista ur jó hírét! Udvarol az mindenkinek...

— Es ez boszantja a kis Erzsikét?

— Hogyis ne? Törődöm is én vele! Én tölem udvarolhat az egész világnak. Engem nem érdekel!

— Füllent most valaki.

— Eh, dehogy. Ugy van az! Jaj, istenkém, de izgatott is vagyok, és maga rossz nagymama, még szekiroz. Jaj, csak jönne már az a kocsi. És a mama is milyen lassan öltözik! Oh ezek a mamák!

— Megállj csak, Erzsike, majd ha te is...

— Sohse leszek! Ugyan nagymama!...

Végre megérkezik a várva-várt kocsi és a mama is felöltözik. Minden rendben van. A belépő is rajta van már a szép gömbölyű vállakon, a nagymamának kezét is csókoltak már, hanem az ajtóból négegyszer visszanez Erzsike szorongó arccal.

— Nagymama, édes jó nagymama, imádkozzék értem hogy jól mulassak!

Aztán kirebbent a szobából, mint valami nagyon fiatal és nagyon puha tollu, szép fehér galambocska, a kit repülni tanít a galambmamája.

A nagymama pedig csöngetett a cselédnek, hogy jöjjön be és szedje össze a kisasszony széthányt ruháit. Mert azok ugyancsak furcsa rendben heverték szanaszét a szobában. A szoknya az egyik széken, a derék a kanapén, a sarokban a harisnyák, az ágy alatt az egyik díbóhéjnyi cipő, a másik, az Isten tudja hol? Az égő szesz fölött még most is tüzesedik a hajsütő-vas és a mosdó-asztal barna márványa, fehérre változott a rádöntött puderes-skatulya porától.

— No, Zsuzsi fiam, hamarosan esinálj rendet, azután vedd meg az ágymat s erdij ki.

— Ne segítetek a vetkőzésnél?

— Eh, Nem vagyok én olyan vén, hogy magamtól le se tudjak vetkőzni!

A cseléd csakugyan maga is ugylátja, mint az öreg nagyságos asszony csodálatosképen megfiatalodott volna. A szeme csak úgy ragyog, s a járása egész fiatalos.

Mennyit is fiatalít a fehér fén is, csak visszazálló sugara az elmúlt szép tavasznak — csak egy parányi emléke a fiataliságnak!

— No csak menj ki, Zsuzsi fiam, az ajtót csukd be kívülről s azt a halányoméket haza jönnék, add ki nekik a kulcsot.

(Folyt. köv.)

M. Á. vasutak menetrendje

1903 május hó 1-től.

Debreczenből indul:		
Budapest felé (vegyes-vonat.)	d. u.	3.30
Budapest felé (gyorsvonat)	d. u.	4.16
Budapest felé (gyorsvonat)	reg.	9.01
Budapest—Nagyvárad felé	d. u.	12.18
Budapest—Nagyvárad felé	este	10.27
P.-Ladány—Nagyv. minden kedden	d. e.	11.46
Csak P.-Ladányig vegyes vonat	este	8.10
Szatmár—M.-Sziget felé	d. u.	3.56
Csak Szatmárig	este	6.41
Szatmár—M.-Sziget felé	éjjel	2.50
Szatmár—M.-Sziget felé (gyorsv.)	d. e.	11.58
Csak Szatmárig	reg.	5.10
Miskolc—Kassa felé	reg.	8.13
Miskolc—Kassa felé	este	7.1
Szerencs—S.-A.-Ujhely Kassa felé	d. u.	4.11
Csak Nyiregyházáig	d. u.	12.13
	m. áll. v.-től	5.15
	vásártérről	reg.
		5.34
H.-Böszörmény —	m. áll. v.-től	d. u.
B.-Sz.-Mihály felé	vásártérről	d. u.
		4.01
	m. áll. v.-től	d. e.
	vásártérről	d. e.
		11.41
		11.50
Füzes-Abony felé m. á. v.-től	reg.	4.39
Füzes-Abony felé vásártérről	reg.	4.56
Ohat-Kócs—Polgár felé m. á. v.-től	d. u.	4.21
Ohat-Kócs—Polgár felé vásártérről	d. u.	4.33
Derecske—Nagy-Léta felé	reg.	9.35
Derecske—Nagy-Léta felé	d. u.	4.31
Budapestre érkezik:		
A reggel 6 ó. 01 p.-kor induló gy. v.	d. u.	1.50
A déli 12 ó. 18 p.-kor induló sz. v.	este	6.40
Az este 10 ó. 27 p.-kor induló sz. v.	reggel	5.45
A d. u. 4 ó. 16 p.-kor induló gy. v.	este	9.35
Budapestről Debreczenbe indul:		
A d. e. 11 ó. 36 p.-kor érkező gy. v.	reggel	6.50
A d. u. 3 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	reggel	9.1
Az este 6 ó. 26 p.-kor érkező gy. v.	d. u.	2.1
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	este	7.05
Az éjjel 2 ó. 24 p.-kor érkező sz. v.	este	9.15
(P. Ladányig gy. v. átszállításal)		
Debreczenbe érkezik:		
Budapest felől gy. v.	d. e.	11.36
Budapest—Nagyvárad felől	d. u.	3.29
Budapest—Nagyvárad felől gy. v.	este	6.26
Budapest—Nagyvárad felől	éjjel	2.24
Csak P. Ladánytól	reggel	7.42
Kolozsvár—Nagyvárad felől	reggel	5.03
Csak Szatmár felől	reggel	7.32
„ M. Sziget „	d. e.	11.57
„ „ „ gy. v.	d. u.	3.55
„ „ „ „	este	10.09
M.-Sziget—Szatmár felől	este	6.40
Csak Szatmárról	reggel	8.04
Kassa—Miskolc felől	d. e.	11.31
Kassa—S.-A.-Ujhely—Szerencs felől	este	7.54
Kassa—Miskolc felől	d. u.	3.44
Csak Nyiregyházáról	reggel	7.57
	vásártérre	reggel
	máv.-hoz	8.09
B.-Sz.-Mihály—	vásártérre	este
H.-Böszörm. felől.	máv.-hoz	6.14
	vásártérre	este
	máv.-hoz	6.35
	vásártérre	d. u.
	máv.-hoz	3.39
F.-Abony felől vásártérre	d. u.	3.50
	máv.-hoz	d. u.
		5.51
Ohat-Kócs—Polgár felől vásártérre	reggel	7.40
„ „ „ „	reggel	7.54
Derecske—Nagy-Léta felől	reggel	7.18
„ „ „ „	d. u.	3.18

||| Kiadó üzlethelyiség. |||

Piacz-utca 65. sz.
alatt egy üzlethelyiség berendezéssel együtt azonnal kiadó.

Értekezhetni lehet

Doszpoly Iános utóda cégnél.

Eladó.

A Windt Frigyes féle Kandia utca 14 számú ház és Homokkerti 1117 □-ól szülő, ez utóbbi esetleg parcellánként is. Felvilágosítást ad **Szenderffy Béla** (az Alföldi Takarékpénztárban) vagy **Dr. Tervev Tamás** ügyvéd (József kir. herceg-utca 5 szám.)

**Kerti fecskendőt,
utbengert, lóczát, asztalt;
Kert- és sirrácsokat,
sirkereszteket**

természetben megtekinthető
MODERN minták után leg-
o o jutányosabban készít o o

Vasöntőde és Géplakatosság

— Péterfia végén, a hadházi utcában. —

Ugyanott a legtokéletesebb

kutszivatnyuk

és minden építkezési vastárgyak
olcsó gyári áron kaphatók!

Keil-lakk

(Glasur)

legkitünőbb mázólsz-szer puha padló számára.

1 nagy üveg palaczk ára frt. 1.35 kr. — 1 kis palaczk ára 68 kr.

Viasz kenőcs

legjobb és legegyszerűbb beeresztő-szer kemény padló számára. 1 köcsög ára 60 kr.

Arany fénymáz

képkeretek stb. bearanyozására. 1 kis palaczk ára 20 kr.

Fehér „Glasur“-fénymáz.

Legjobb szer mosdó asztalok, ajtók, ablakdeszkák stb. ujjonani befestésére. 1 doboz ára 45 kr. — Mindenkor kaphatók:

Szent-Királyi Tivadar cégnél Debreczenben.

Egyedül valódi angol

Thierry A. gyógyszerész BALZSAMA.

Egészségügyi hatóság által megvizsgálva és véleményezve.

Az üvegek felszerelése a kereskedelmi védjegy törvényvédelme alatt áll.

Ez a balzsam belsőleg és külsőleg használ. — Ez a balzsam: 1. Felülmulhatatlanul hatékony gyógyszer a tüdő és mell minden betegségeiben, enyhíti a hurutot és megszünteti a váladékot, elállítja a fájdalmas köhögést és meggyógyítja az ilyen bajokat, még ha idültek is. 2. Kitünően használ torokgyulladásnál, rekedtségnél és a torok minden betegségeiben stb. 3. Minden lázt alaposan megszüntet. 4. Meglepő gyorsasággal meggyógyítja a gyomorgörcsöt, kólikát és hascsikarást. 5. Gyöngéd székélest okoz és tisztítja a vért meg a veséket, megszünteti a lépkórt és a mélabut és megerősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitünően szolgál fogfájásnál, odvas fogaknál szájposhadásnál és minden fog- és szájbetegségeknél, megszünteti a felbőgést és a száj meg a gyomor rossz szagát. 7. Külső használatban csodás gyógyszert képez minden sebre, lázas kiütések, sipoly, szemölcsök, égett sebek, fagyott tagok, rüh, kösz és bőrkiütések ellen, megszünteti a fejfájás, zugát, szaggatást, kösz-, vényt, fül-fájást stb. Vigyázni kell mindig a zöld apácza védjegyre, mely fent látható! Legbiztosabb védelem a hamisítások ellen, ha közvetlenül hozatjuk a gyárból, eredeti karton-dobozokban; bérmentve bármely postaállomásra Ausztria-Magyarországon 13 kis-, vagy 6 kettős üveg 4 korona. Bosznia-Hercegovinába 4 korona 60 fillér. Kevesebb nem küldetik. Küldés csak az összeg előre való utalványozása mellett.

Thierry A. gyógyszerész balzsama és centifolia kenőcse.

Ez a gyógyerejében felülmulhatatlan két szer soha sem romlik meg, hanem ellenkezőleg mentől öregebbek, annál értékesebbé és hatékonyabbakká válnak, sem fagy, sem meleg meg nem árt nekik, minél fogva minden évszakban használhatók. Csaknem mindig meg hozzák a segílyt és sikert, legalább az orvos megérkezétségéig; természetesen soha sem szabad hamisítványokhoz vagy más hatástalan, ugynevezett pótszerekhez nyulni, melyekért csak hiába dobjuk ki a pénzt, hanem forduljunk mindenkor csak ezen két rég kipróbált, kitünő, olcsó, megbízható, amellet teljesen ártalmatlan, világhírű szerhez, melyet minden eshetőségre készen, minden családban készletben kell tartani. Ahol nem lehet valódi minőségben, a valódiság minden ismérével megkapni, ott rendeljék meg közvetlenül ily czim alatt:

— Thierry (Adolf) Órangyal-gyógyszertára Pregrada Rohitsch Sauerbrunn mellett. —

központi raktár Budapesten, Török József gyógyszerésznél, Zágrábban Mittelbach S. gyógyszerésznél és Bécsben Brady C. gyógyszerésznél.

A párisi világiállításán „Grand Prix a „legnagyobb kitüntetés.

A magy. királyi államvasutak gépgyárának vezér ügynöksége

Budapest, V. ker., Váci-körút 52. szám.

Ajánlja a magyar kir. államvasutak gépgyárában készült, 4, 6, 10, és 12 lóerejű gőzeséplő-készleteit, 14, 16, és 20 lóerejű **Compound-lokomobiljait** és végre

„MILLENNIUM“ Legújabb szerkezetű fűkaszáló-, marokrakó- és kévekötő-aratógépeit,

továbbá aczélfűvel ellátott ekélt és egyéb mezőgazdasági eszközeit.

Debrecen nyomtatott László József könyvnyomdájában.